

Vjesnik Вісник

Broj 95, 7/2024. / Номер 95, 7/2024.

ISSN 1847-327X

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

української громади в Хорватії

PREDSJEDNIK UKRAJINE U DUBROVNIKU

ДЕНЬ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Україна – перша країна у світі, яка відзначає День відповідальності людини на державному рівні

Друзі, вітаємо! Хочемо розповісти про важливу ініціативу від Фонду родини Богдана Гаврилишина – День відповідальності людини, який щорічно відзначається 19 жовтня.

Його метою є заклик до переосмислення відпо-

відальності як базової цінності кожної людини, що сприяє покращенню персонального життя та ефективного розвитку спільнот, міст, країн та світу. Україна – перша країна у світі, яка відзначає День відповідальності людини на державному рівні. Ціннісною основою

дня є Декларація відповідальності людини, створена Богданом Гаврилишином 2014 року. Це – 15 пунктів про відповідальність на персональному, міжособистісному рівні, щодо свого міста, країни та цілого світу Цьогоріч Фонд родини Богдана Гаврилишина масштабує цю ініціативу й запроваджує Всесвітній день відповідальності людини з метою залучити й інші країни. Запрошуємо вас поділитися інформацією про День відповідальності людини серед ваших друзів-іноземців, у соцмережах. Сьогодні колективна та особиста відповідальність є як ніколи потрібною на усіх рівнях. Відповідальна поведінка має важливе значення для сприяння діалогу, інноваціям і зростанню в громадах і суспільствах. Запрошуємо вас підписатися на сторінку (responsibility.day) Дня відповідальності, адже в рамках цієї ініціативи проводитиметься чимало заходів у різних європейських країнах, до яких запрошуємо долучитися й вас.

Global Ukraine

DAN LJUDSKE ODGOVORNOSTI

Ukrajina je prva zemlja u svijetu koja obilježava Dan ljudske odgovornosti na državnoj razini

Prijatelji, pozdravljamo! Željeli bismo vam reći o važnoj inicijativi Zaklade obitelji Bohdana Havrylyshyna - Danu ljudske odgovornosti koji se svake godine obilježava 19. listopada.

Svrha mu je pozvati na promišljanje odgovornosti kao temeljne vrijednosti svake osobe koja pridonosi poboljšanju osobnog života i učinkovitom razvoju zajednica, gradova, država i svijeta. Ukrajina je prva zemlja u svijetu koja obilježava Dan ljudske odgovornosti na državnoj razini. Vrijednosni temelj dana je Deklaracija o ljudskoj odgovornosti koju je izradio Bohdan Gavrylyshyn 2014. godine. Riječ je o 15 točaka o odgovornosti na osobnoj, međuljudskoj razini, u odnosu na svoj grad, državu i cijeli svijet. Zaklada obitelji

Bohdan Gavrylyshyn ove godine proširuje ovu inicijativu i uvodi Svjetski dan ljudske odgovornosti s ciljem uključivanja i drugih zemalja. Pozivamo vas da informaciju o Danu ljudske odgovornosti podijelite među svojim inozemnim prijateljima na društvenim mrežama. Danas je više nego ikad potrebna kolektivna i osobna odgovornost na svim razinama. Odgovorno ponašanje ključno je za poticanje dijaloga, inovacija i rasta u zajednicama i društvima. Pozivamo vas na stranicu (responsibility.day) Dana odgovornosti, jer će se u okviru ove inicijative održati mnoga događanja u raznim europskim zemljama u kojima vas pozivamo da se uključite.

Global Ukraine

S ukrajinskog jezika prevela Olesja Martinjuk

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Издавец: Українська громада Республіки Хорватія
Vijeće Europe 204, 32 000 Vukovar
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:
Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek
Tel: 098/ 1933-288
e-mail: vjesnikuz@gmail.com
ISSN 1847-327X

“Vjesnik” je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje

Naklada: 1000 primjeraka

Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

За издавця: Влодо Карешин

Za izdavača: Vlado Karešin

Головний редактор: Оксана Мартинюк

Glavni urednik: Oksana Martinjuk

Редакція:

Борис Граљук, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Оксана Стурко, Олесја Рагуз

Uredništvo:

Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Oksana Sturko, Olesja Raguz

Лектор хорватської мови: Нівес Романек

Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буруш

Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 4 РОБОЧИЙ ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО ХОРВАТІЇ
- 7 ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ У ДУБРОВНИКУ: ТЕПЛА ЗУСТРІЧ
- 8 UDRUGA „HRVATSKA ROMAŽE“ PRUŽA NEIZMJERNU POMOĆ UKRAJINI
- 12 RVA MEĐUNARODNA ZNANSTVENA UKRAJINISTIČKA KONFERENCIJA
- 14 ODRŽANA SJEDNICA UREDNIŠTVA „VJESNIKA UKRAJINSKE ZAJEDNICE U HRVATSKOJ“
- 14 VIŠESTOLJETNA NARODNA UMJETNOST UKRAJINE - KOSIVSKA KERAMIKA I PETRYKIVSKO SLIKARSTVO

Djelatnost naših društava

- 18 «ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» У ВУКОВАРІ
- 20 РАПСОДІЯ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЬОРИВ У ЗАГРЕБІ
- 22 U OSIJEKU POVODOM 15 GODINA USPIJEŠNOG DJELOVANJA UDRUGE ODRŽANA DVODNEVNA MANIFESTACIJA „NA KRILIMA PJESME“
- 26 DJELATNOST UKPD „TARAS ŠEVČENKO“ KANIŽA
- 26 MANIFESTACIJA „VEČER UKRAJINSKE PJESME I PLESA“ U LIPOVLJANIMA
- 28 У СОЛІНІ ПРЕДСТАВЛЕНА ДІТЯЧА ВИСТАВКА КАРТИН «УКРАЇНА-ХОРВАТІЯ»
- 29 PREDSEDNIK SAVJETA NA DANIMA NACIONALNIH MANJINA GRADA ZAGREBA
- 29 ДЕНЬ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В ЗАГРЕБІ: ТРАДИЦІЯ ЗАЧАРОВУЄ
- 31 NASTUP DJEČJE PLESNE SEKCIJE UKPD „UKRAJINA“ U BUKOVLJU

Čuvajmo vjeru i duhovne tradicije

- 32 ĐAKON ROBERT ČABRAJA ZAREĐEN ZA SVEĆENIKA KRIŽEVAČKE EPARHIJE
- 33 SVETKOVINA POKROVA PRESVETE BOGORODICE U BUKOVLJU, NAJSTARIJOJ GRKOKATOLIČKOJ CRKVI U HRVATSKOJ
- 34 VLADIKA MILAN STIPIĆ PREDVODIO GRKOKATOLIČKO HODOČAŠĆE GOSPI BRZE POMOĆI U SLAVONSKOM BRODU

- 35 "BOJE JESENI" NA NASTAVI UKRAJINSKOG JEZIKA U OŠ ANTUN MATIJA RELJKOVIĆ BEBRINA

NA NASLOVNOJ STRANICI: Radni posjet predsjednika Ukrajine Hrvatskoj. Predsjednik Ukrajine Volodymyr Zelenskyj i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković

NA ZADNJOJ STRANICI: Izložba ukrajinskih umjetnina u Hrvatskoj kući "Materina priča" u Zagrebu.

РОБОЧИЙ ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО ХОРВАТІЇ

Декларація третього саміту «Україна – Південно-Східна Європа»

Дубровницька декларація

Ми, Прем'єр-міністр Андрей Пленкович і Президент Володимир Зеленський як приймаючі сторони, а також Президент Вйоса Османі, Президент Яков Мілатович, Президент Александр Вучич, Президент Наташа Пірц Мусар, Прем'єр-міністр Еді Рама, Голова Ради міністрів Боряна Крішто, Прем'єр-міністр Дімітар Главчев, Прем'єр-міністр Кіріакос Міцотакіс, Прем'єр-міністр Христіан Міцкоський, заступник Прем'єр-міністра і міністр закордонних справ та європейської інтеграції Міхай Попшой, міністр закордонних справ Лумініца-Теодора Одобеску, міністр закордонних справ Хакан Фідан, а також віцепрезидент Європейської комісії Дубравка Шуйка, зібралися 9 жовтня 2024 року в Дубровнику, Хорватія, втретє у форматі саміту «Україна – Південно-Східна Європа».

Наша робота сьогодні ґрунтується на обговореннях та висновках першого та другого самітів «Україна – Південно-Східна Європа», які відбулися в Афінах, Греція, 21 серпня 2023 року, та Тирані, Албанія, 28 лютого 2024 року відповідно.

Учасники Дубровницького саміту ухвалили таку декларацію:

1. Майже 1000 днів минуло від початку повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну. Ми найрішучіше засуджуємо цю неспровоковану, невинуватену та незаконну російську агресивну війну проти України. Агресивна війна Росії є злочином проти українського народу, грубим порушенням міжнародного права, включно зі Статутом ООН, а також великою загрозою миру, безпеці та стабільності Південно-Східної Європи, усього Європейського континенту та світу загалом.
2. Наша підтримка незалежності, суверенітету й територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів залишається абсолютною. Ми підтверджуємо нашу непохитну готовність продовжувати надавати Україні та її народу всебічну підтримку стільки, скільки буде потрібно.
3. Ми висловлюємо повагу та співчуття українському народу, який із 2014 року мужньо, з витривалістю та героїзмом чинить опір російській збройній агресії.
4. Спираючись на Спільну декларацію першого парламентського саміту міжнародної Кримської платформи,

ухвалено в Загребі 25 жовтня 2022 року, та результати четвертого саміту міжнародної Кримської платформи, який відбувся в Києві 11 вересня 2024 року, ми наголошуємо на нашій непохитній відданості відновленню суверенітету й територіальної цілісності України, включно з Кримом, шляхом подальшого надання Україні всебічної допомоги для протидії російській агресії.

5. Ми повністю підтримуємо результати Саміту щодо миру в Україні, що відбувся у Швейцарії у червні 2024 року. Шлях до всеосяжного, справедливого й тривалого миру для України може ґрунтуватися лише на міжнародному праві, включно зі Статутом ООН. У зв'язку з цим ми підтверджуємо нашу підтримку Української формули миру Президента України Володимира Зеленського як необхідної основи для відновлення такого миру. Ми висловлюємо підтримку зусиль України в цьому напрямі та підкреслюємо нашу готовність активно брати участь у реалізації пунктів Формули миру.

6. Ми закликаємо всю міжнародну спільноту, яка докладає зусиль щодо відновлення міжнародного миру та безпеки на глобальному рівні, посилювати підтримку України у її боротьбі, що триває, за свободу, незалежність і територіальну цілісність. Водночас ми закликаємо всі країни не надавати матеріальну або іншу підтримку російській агресивній війні. Ми наголосили на важливості узгодженості з рішеннями та заходами Спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу.

7. Ми підкреслюємо, що будь-яка форма агресії проти суверенної держави є неприйнятною. Всі країни повинні

утримуватися від загрози або використання сили проти територіальної цілісності, суверенітету або політичної незалежності будь-якої держави. У цьому контексті ми наголошуємо, що виведення російських військ та військової техніки з усієї території України, припинення бойових дій і відновлення повного контролю України над її державними кордонами є умовами для відновлення миру, що не підлягають обговоренню.

8. Ми найрішучіше засуджуємо будь-які спроби Росії примусово та незаконно анексувати частини території України. Такі спроби є грубим порушенням міжнародного права, включно зі Статутом ООН, а також суверенітету й територіальної цілісності України. Автономна Республіка Крим, місто Севастополь, Донецька, Херсонська, Луганська та Запорізька області є невід'ємними частинами України. У цьому контексті ми вважаємо так звані вибори, проведені Росією в березні та вересні 2024 року на території України, нікчемними.

9. Ми підтверджуємо нашу рішучу готовність активізувати спільні зусилля для забезпечення подальшого просування та взаємної підтримки партнерів у Південно-Східній Європі, Україні, Республіці Молдова та Грузії на їхньому шляху до членства в ЄС на основі відповідності досягнутим критеріям. Приєднання цих нових членів до Європейського Союзу є найкращою гарантією регіональної стабільності, безпеки та процвітання. Ми вітаємо відкриття переговорів про вступ до ЄС з Україною, а також із Боснією і Герцеговиною та Республікою Молдова.

10. Ми вітаємо той факт, що на Вашингтонському саміті НАТО Союзники знову підтвердили їхнє зобов'язання продовжувати підтримувати Україну на її незворотному шляху повної євроатлантичної інтеграції, включно з членством у НАТО.

11. Ми ще раз підкреслюємо нашу тверду рішучість притягти до відповідальності тих осіб, які відповідальні за злочин агресії, злочини проти людяності та воєнні злочини, скоєні під час агресивної війни Росії проти України.

12. Ми відзначаємо ратифікацію Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду як важливий крок до притягнення до відповідальності за найсерйозніші злочини, що викликають стурбованість міжнародної спільноти, та підкреслюємо важливість забезпечення здатності суду повноцінно здійснювати свою юрисдикцію.

13. Ми погоджуємося продовжувати співпрацю та зосереджувати зусилля на звільненні всіх військовополонених, незаконно затриманих осіб та поверненні всіх незаконно депортованих і примусово переміщених українців, особливо дітей.

14. Ми погоджуємося, що теми продовольчої безпеки та розмінування перетинаються та взаємно посилюють одна одну. Відповідно до висновків Міжнародної конференції донорів з гуманітарного розмінування в Україні, яка відбулася в Загребі 11–12 жовтня 2023 року, ми обговорили розмінування в контексті відновлення України як вирішальний перший крок до безпечного повернення людей і поновлення економічної та сільськогосподарської діяльності. Продовольча безпека не повинна використовуватися як зброя. Українська сільськогосподарська продукція має безпечно та вільно постачатися в зацікавлені країни. У цьому контексті вільна, повноцінна та безпечна комерційна навігація відповідно до міжнародного права, а також доступ до морських портів у Чорному та Азовському морях є критично важливими. Атаки на торговельні судна в портах і вздовж усього маршруту слідування, а також на цивільні порти та інфраструктуру цивільних портів є неприпустимими.

15. Ми підкреслюємо критичну важливість енергетичної безпеки України, особливо з огляду на наближення зими. Українські електростанції та енергетична інфраструктура і далі зазнають масових пошкоджень унаслідок систематичних і навмисних атак Росії. Сьогодні ми розглянули можливості активізувати наші зусилля, включно з подальшим активним залученням приватного сектору, для забезпечення України обладнанням і фінансуванням, необхідними для пом'якшення наслідків. Ми також підкреслюємо необхідність більшої координації та планування на регіональному рівні, а також створення ефективних електричних інтерконекторів для зменшення негативних наслідків пошкоджень, викликаних атаками Росії.

16. Ми також наголошуємо, що будь-яке використання ядерної енергії та ядерних установок має бути безпечним, захищеним, гарантованим та екологічно чистим. У цьому контексті ми підкреслюємо, що Запорізька атомна електростанція повинна повернутися під повний суверенний контроль України та працювати безпечно й надійно відповідно до семи основоположних принципів та п'яти конкретних принципів МАГАТЕ, а також під її наглядом.

17. Ми висловлюємо нашу готовність продовжувати брати участь у поточних та повоєнних відновленні й відбудові України для того, щоб дати змогу українському народові відновити свою країну, залучаючи всіх відповідних партнерів, включно з приватними компаніями та міжнародними фінансовими інституціями, з метою забезпечення фінансової підтримки, інвестицій та експертизи, необхідних для забезпечення процвітаючого майбутнього України.

18. Не може бути вільної, мирної та процвітаючої Європи без вільної, мирної та процвітаючої України. Відданість учасників саміту «Україна – Південно-Східна Європа» в Дубровнику цій меті залишається непорушною.

*Офіційне інтернет-представництво
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
9 жовтня 2024 року*

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ У ДУБРОВНИКУ: ТЕПЛА ЗУСТРІЧ

Володимир Зеленський зустрівся з дітьми українських воїнів, які оздоровлюються у Хорватії

У Дубровнику Президент України Володимир Зеленський і Прем'єр-міністр Хорватії Андрей Пленкович зустрілися з дітьми українських захисників, які приїхали в країну на оздоровлення.

«Дуже приємно бути сьогодні тут. Подякував команді Прем'єр-міністра за те, що підтримує наших українських діточок, чії батьки є героями нашої держави, бо захищають Україну. І є, на жаль, ті, що залишаються в наших серцях, в історії, бо віддали найдорожче – життя. Ми їм дуже вдячні. І ніхто з нас ніколи їх не забуде», – сказав Глава держави.

Зараз на відпочинку в місті Спліт перебувають 90 українців. Усі вони – діти воїнів із Київщини. Оздоровлення триває 10 днів і відбувається в межах програми Посольства України в Хорватії для дітей військових. Фінансує відпочинок фонд Почесного консула України в Хорватії Івіци Піріча. Загалом із початку року пройти таке оздоровлення змогли понад 800 дітей. «Я дуже радий,

що Хорватія допомагає нашим українським дітям. Дуже важлива така допомога. Такий відпочинок дає змогу підтримати наших дітей, щоб вони усміхались. Я це бачу», – зазначив Володимир Зеленський.

Андрей Пленкович додав, що візит Президента України до Хорватії пов'язаний із проведенням третього саміту «Україна – Південно-Східна Європа».

«Ми сьогодні зібралися тут, щоб дати підтримку Україні, вашому народові та вашому Президентові в боротьбі за вашу територіальну цілісність. Ми дуже цінуємо героїзм ваших батьків, із яким вони вже впродовж двох із половиною років боронять вашу державу», – сказав Прем'єр-міністр Хорватії.

Володимир Зеленський і Андрей Пленкович передали дітям подарунки, а діти їм – прапори зі своїми підписами.

Офіційне інтернет-представництво
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
9 жовтня 2024 року

UDRUGA „HRVATSKA POMAŽE“ PRUŽA NEIZMJERNU POMOĆ UKRAJINI

Od samog početka rata u Ukrajini Hrvatska je, kao zemlja prijatelj, pokazala svoju humanitarnu stranu potaknuta vlastitim iskustvom proisteklim iz ne tako davnog Domovinskog rata. Dok u Ukrajini treću godinu zaredom traje ruska agresija, Hrvatska, koja je prošla slično iskustvo, organizira ljetovanja za ukrajinsku djecu. Točnije, udruga „Hrvatska pomaže“, na čijem je čelu političarka i sugrađanka Novog Vinodolskog, bivša potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske Đurđa Adlešić, uz potporu Grada Bjelovara, Novog Vinodolskog i Janafa dovodi ukrajinsku djecu u bjelovarsko odmaralište i odmaralište Crvenog križa Zagreb u Novom Vinodolskom. Udruga „Hrvatska pomaže“ posljednje tri godine pomaže Ukrajincima, a podršku pruža i djeci iz drugih, nekad ratom zahvaćenih zemalja, poput Iraka, Sirije, Bosne i Hercegovine te Armenije.

Osnivanje Udruge za podršku i poticanje zajedništva „Hrvatska pomaže“ je inicirao Grad Zagreb. Njemu su se

uskoro pridružili gradovi Dubrovnik i Osijek. Udruga je osnovana 14. listopada 2014. godine i otada već 10 godina djeluje na području zaštite i promicanju jednakosti i ravnopravnosti u mirotvorstvu, borbi protiv nasilja i diskriminacije, promicanju i razvoju volonterstva, humanitarnoj djelatnosti, razvoju lokalne zajednice, međunarodnoj razvojnoj suradnji te razvoju demokratske političke kulture poticanjem, praćenjem, proučavanjem i unapređivanjem razvoja i suradnje gradova, izradom stručnih projekata koji se tiču razvoja, organiziranjem sajмова, savjetovanja, predavanja i ostalog kako bi se unaprijedilo povezivanje gradova. Osim humanitarnih akcija Udruga pruža pomoć u području protuminskog djelovanja u Hrvatskoj i Ukrajini.

Od početka ruske agresije na Ukrajinu kroz projekte Udruge je oko 500 ukrajinske djece boravilo u odmaralištu

Crvenog križa Grada Zagreba i bjelovarskom odmaralištu u Novom Vinodolskom i Zagrebu. Suradnja s Ukrajinom je počela davno, kada su tadašnji ukrajinski veleposlanik Oleksandr Levčenko i tadašnji eurozastupnik Andrej Plenković potaknuli prve dolaske ukrajinske djece u Hrvatsku kroz kamp koji je bio edukativnog karaktera. Cilj je bilo stjecanje elementarnih znanja o kretanju u minski sumnjivom području. Neko vrijeme ta je suradnja stala a nastavila se u lipnju 2022. godine kroz projekt „Sigurno kretanje – protuminska edukacija djece i mladih Hrvatske i Ukrajine” uz financijsku potporu Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH i značajnu pomoć Hrvatske pošte. Naime, tada je grupa od 42 djece izbjeglih iz ratne Ukrajine i smještenih na širem području grada Osijeka boravila u odmaralištu Crvenog križa Grada Zagreba. Za djecu Ukrajine bio je organiziran educa-

tivni ali i zabavno-kreativni program, a cilj boravka bio je educirati djecu o opasnostima od mina ali ujedno i omogućiti im nekoliko dana odmora i zabave na obali Jadranskog mora kako bi se opustili i koliko je moguće zaboravili ratne strahote.

Udruga „Hrvatska pomaže“ uz nastavak projekta međunarodne razvojne suradnje „Sigurni zajedno” od kolovoza 2022. godine organizira dolazak grupa djece ukrajinskih policajaca i branitelja, vatrogasaca, poginulih, ranjenih, zarobljenih i nestalih veterana. U ožujku 2023. godine u Hrvatsku je došla grupa ukrajinske djece takve kategorije, koja su za vrijeme zimskih praznika boravila na Policijskoj akademiji u Zagrebu. Cilj posjeta je bio psihosocijalno osnaživanje djece iz ratom pogođene Ukrajine a uključivao je i protuminsku edukaciju. Za vrijeme boravka djeca su posjetila Istru (Pulu, Brijune), Krapinsko-zagorsku županiju, obišli su Zagreb i boravili na

Sljemenu. Srdačan doček pripremili su im vršnjaci iz OŠ „Žuti brijeg“ u Zagrebu. Djeca su također imala priliku posjetiti i Hrvatski sabor.

Udruga za podršku i poticanje zajedništva „Hrvatska pomaže“ zajedno s Ministarstvom znanosti i obrazovanja sudjelovala je i u organiziranju Ljetne škole za djecu ukrajinskih branitelja. Nositelj projekta je bilo Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, a uz njih su sudjelovali i Središnji državni ured za demografiju i mlade. Naime, tijekom kolovoza 2023. u Domu Crvenog križa u Rijeci boravile su dvije grupe djece iz Ukrajine i to iz Ternopiljske i Rivnensjke županije. Za djecu je bio pripremljen bogati program: STEM radionice, kreativne radionice s ciljem

upoznavanja hrvatske kulture, sportske aktivnosti i izleti. Djeca su imala priliku posjetiti otok Krk i uživati na izletu brodom te upoznati čari Gorskog kotara (dvorac Stara Sušica, špilja „Lokvarka“). Svakog dana članovi sportskog društva za rekreaciju „Mali olimpijac“ s djecom su održavali sportske aktivnosti i igre korisne za razvoj kognitivnih sposobnosti. Na djecu, uz njihove odgajatelje iz Ukrajine, su kontinuirano pazile stručne osobe poput psihologa i pedagoga, osigurana su bila i dva prevoditelja. Jedan od prevoditelja, koji je po struci pedagoški djelatnik, na zamolbu Udruge i angažiran od strane Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, aktivno i kontinuirano surađuje s Udrugom od početka rata u Ukrajini. Početkom ove godine udruga „Hrvatska pomaže“ u

okviru međunarodne suradnje Ukrajine i Hrvatske „Sigurniji zajedno” faza II. organizirala je dolazak čak pet skupina djece iz Ukrajine. Boravak ukrajinske djece u Hrvatskoj je ostvaren u organizaciji udruge „Hrvatska pomaže” i Ukrajinske agencije za deminiranje (UDA) u sklopu programa razvojne pomoći Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Jedna grupa je bila smještena u prostorima Policijske akademije u Zagrebu. Djeca su imala priliku upoznati hrvatsku kulturu i običaje, vidjeti znamenitosti i uživati u aktivnostima pripremljenim za njih kao i družiti se sa svojim vršnjacima iz Hrvatske. Svaki dan bio je ispunjen aktivnostima, od edukativnih do sportskih. U srpnju i kolovozu u Novom Vinodolskom boravile su četiri grupe djece, ukupno 117. Jednu grupu MVEP podupiralo se iz Programa razvojne pomoći. To su djeca iz oslobođenih dijelova Harkiva i Hersona u Ukrajini, traumatizirana ratom. S njima su intenzivno radili stručnjaci, psiholozi, kako bi se djeca prilagodila novonastaloj situaciji i posljedicama koje je sukob ostavio na njih.

Rad udruge „Hrvatska pomaže” prepoznata je i od strane hrvatskih tvrtki koje već više godina prate aktivnosti Udruge na projektima suradnje s Ukrajinom (Hrvatska pošta, Jadrolinija), a od ove godine priključile se i mnoge druge tvrtke i pojedinci.

Na čelu udruge „Hrvatska pomaže” i svih ovih projekata stoji prekrasna, optimistična, vrijedna i hrabra žena Đurđa Adlešić, koja i u sadašnje opasno vrijeme s timom stručnjaka posjećuje Ukrajinu i pomaže civilima da se prilagode novonastaloj teškoj situaciji i posljedicama koje rat ostavlja na djecu

Đurđa Adlešić, predsjednica udruge Hrvatska pomaže, dobila je nagradu Ženska hrabrost koju joj je uručilo Veleposlanstvo SAD-a u Hrvatskoj

i odrasle. Za njezine iznimne humanitarne napore u pružanju podrške raseljenoj ukrajinskoj djeci i njezinu predanost obrazovanju o minama i psihosocijalnoj potpori kroz udugu „Hrvatska pomaže” Đurđa Adlešić dobila je nagradu „Ženska hrabrost” koju joj je uručila veleposlanica SAD-a u Hrvatskoj Nathalie Rayes. Uz gđu Đurđu je cijelo vrijeme njena tajnica i desna ruka Mihaela Boltžar koja svojim nesebičnim radom doprinosi uspjehu Udruge.

Udruga „Hrvatska pomaže” i dalje nastavlja surađivati na ovom i sličnim programima s ciljem dobrobiti djece i mladih. U planu je organizacija novih grupa tijekom 2025. godine.

Tetjana Ramač

PRVA MEĐUNARODNA ZNANSTVENA UKRAJINISTIČKA KONFERENCIJA

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održana Prva međunarodna znanstvena ukrajiništička konferencija u spomen na Rajisu Trostinsku

Konferenciju su organizirali članovi Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta. Tijekom dva dana (5. i 6. rujna 2024.) u bogatom programu konferencije imali smo priliku čuti čak 180 izlaganja u mnogobrojnim znanstvenim sekcijama, otvorili smo i predstavili izložbu „Kvantni skok“ umjetnika Oleksandra Grehova, posvećenu velikom ukrajinskom pjesniku Tarasu Ševčenku, održali prezentaciju knjige Milenka Popovića i Rajise Trostinske „Hrvatski – istočnoslavenski poredbeno“ i organizirali dva izleta: jedan cjelodnevni u sklopu kojeg su se sudionici imali priliku upoznati s Lovranom, Mošćeničkom Dragom i Opatijom (mjestima boravka ukrajinskog velikana Ivana Franka) te jedan poludnevni u okviru kojeg su s vodičem razgledali Zagreb. Konferencija je u spomen na Rajisu Trostinsku – dugogodišnju profesoricu zagrebačke Ukrajinistike koja se u svojem znanstvenom radu bavila frazeologijom, leksikologijom, semantikom, kontekstologijom, fonologijom, gramatikom, poredbenim proučavanjem slavenskih jezika, problemima prijevoda, kulturologijom, teorijom i povijesti književnosti. Svojim doprinosom uspostavljanju i razvoju hrvatske ukrajiništike, osnivanju studija ukrajinskog jezika i književnosti, neprekidnom brigom o njegovoj budućnosti,

znanstvenim i pedagoškim djelovanjem, trajno je zadužila generacije studenata i znanstvenika koji su imali čast od nje učiti i s njome surađivati.

U radu skupa sudjelovala su ukupno 182 znanstvenika. Od toga je u Zagreb došlo 72 kolega, a 110 ih je sudjelovalo virtualno. Prvi dan konferencije održan je uživo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Ukupno 72 sudionika svoja je izlaganja održalo u 14 sekcija. Drugi dan održan je virtualno, a u radu konferencije u ovom je obliku sudjelovalo 110 sudionika u 18 sekcija. Najviše sudionika konferencije bilo je, očekivano, iz Ukrajine i Hrvatske. Konferenciji se pridružilo 117 sudionika iz Ukrajine, od toga 36 uživo i 81 na daljinu. Iz Hrvatske su prisustvovala 22 sudionika i većina njih nastupila je uživo, a samo troje na daljinu. Uz Ukrajinu i Hrvatsku, na konferenciji su sudjelovali znanstvenici iz Slovačke, Austrije, Poljske, Bugarske, Njemačke, Češke, Italije, Norveške, Mađarske, Turske, Slovenije, Srbije, Gruzije. Znanstvenici iz ukupno 15 zemalja.

Teme predstavljene na skupu bile su iznimno raznolike, obuhvaćajući širok spektar područja, od jezikoslovlja i književnosti, preko povijesnih i suvremenih pogleda na aktualna slavistička pitanja pa sve do etnoloških i kulturoloških čime je skup postao mjesto interdisciplinarnе razmjene znanja i ideja. Izlaganja su obuhvaćala i širi spektar ukrajiništičkih, slavističkih i komparatističkih tema iz jezikoslovlja, znanosti o književnosti, kulturologije, translatologije, folkloristike, tema koje se bave ukrajinskim identitetom, metodikom poučavanja, ali i znanstvenim istraživanjima jezika, književnosti i kulture u vrijeme rata, kao i hrvatsko-ukrajinskim i slavenskim vezama i sl.

Ne čudi da je na ukrajiništičkoj konferenciji sudjelovalo najviše znanstvenika upravo iz Ukrajine. Predstavljena je 31 znanstvena i obrazovna ukrajinska institucija iz 23 ukrajinska grada: Lavov, Kijev, Harkiv, Černjivci, Dnjipro, Sumi,

Kremenčuk, Poltava, Odesa, Užgorod, Beregovo, Ternopilj, Kam'janec-Podiljski, Umanj, Doneck, Vinica, Berdjansk, Ivano-Frankivsk, Čerkasi, Oleksijivka, Luck, Drogobič, Ostrog.

Članovi Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu zahvaljuju svim kolegama koji su se uključili u rad skupa. Ujedno zahvaljujemo svima koji su podržali ideju znanstvenih ukrajinističkih susreta (Veleposlanstvu Ukrajine u RH, Ukrajinskoj zajednici Grada Zagreba, križevačkom vladiki Milanu Stipiću, predstavniku ukrajinske nacionalne manjine u Zagrebačkoj županiji, Vlasti Kliček, Caritasu Križevačke eparhije i drugima) te sponzorima (Dukat, Podravka, Hrvatska turistička zajednica, Front development d.o.o.).

Ovoliki broj sudionika konferencije pokazuje da su članovi naše Katedre izgradili čvrste veze s kolegama s drugih sveučilišta u Europi, ali i da je naša Katedra zauzela mjesto na ukrajinističkoj karti.

Još jednom zahvaljujemo svima. Ova dva protekla dana ukrajinistika nas je ujedinila u posebnom zajedništvu znanosti. Nadamo se da je skup svima ostao u lijepom sjećanju i da je postavio temelj za buduće, nadamo se, tradicionalne ukrajinističke susrete u Zagrebu.

Organizacijski odbor konferencije: Dariya Pavlešen – voditeljica, Hrvatska, Filozofski fakultet u Zagrebu; Domagoj Kliček, Hrvatska, Filozofski fakultet u Zagrebu; Ana Dugandžić, Hrvatska, Filozofski fakultet u Zagrebu; Silvija Graljuk, Hrvatska, Filozofski fakultet u Zagrebu; Lesja Petrovska, Hrvatska, Filozofski fakultet u Zagrebu; Pavao Jergović, Hrvatska, Filozofski fakultet u Zagrebu; Oksana Baranivska Poljska, Jagielonsko sveučilište u Krakovu; Olena Dziuba Ukrajina, Kijevsko nacionalno sveučilište Taras Ševčenko; Sophio Chkhatrashvili Gruzija, Državno sveučilište Ivane Javakhishvili u Tbilisiju; Oksana Trostinska Ukrajina, Harkivsko nacionalno sveučilište V. N. Karazyn.

Programski odbor konferencije: Oksana Timko Đitko, voditeljica, Hrvatska, Sveučilište u Zagrebu; Milenko Popović, prof. emeritus, počasni član, Hrvatska, Filozofski fakultet u Zagrebu; Igor Nabytovyč, Sveučilište Drogobych, Ukrajina; Katarzyna Jakubowska-Krawczyk, Sveučilište u Varšavi, Poljska; Liubov Frolak, Sveučilište u Lublinu, Poljska; Alla Tatarenko, Sveučilište Ivan Franko u Lavovu, Ukrajina; Julija Jusyp-Jakymovyč, Sveučilište u Užgorodu, Ukrajina; Galyna Sikora, Institut ukrajinskog jezika Nacionalne akademije znanosti u Kijevu, Ukrajina; Oleg Belej, Sveučilište u Wroclavu, Poljska; Ivane Mchedeladze, Gruzija, Sveučilište Ivane Javakhishvili u Tbilisiju; Nino Naskidashvili, Gruzija, Ivane Javakhishvili u Tbilisiju.

Dr.sc. Dariya Pavlešen

ODRŽANA SJEDNICA UREDNIŠTVA „VJESNIKA UKRAJINSKE ZAJEDNICE U HRVATSKOJ“

U Slavonskom Brodu, u prostorijama Radničkog doma je 21. rujna 2024. godine održana Sjednica uredništva „Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“.

Sjednici su nazočili: glavna i odgovorna urednica prof. Oksana Maritnjuk, predsjednik Ukrajinske zajednice RH i odgovorni izdavač Vlado Karešin, grafička dizajnerica prof. Antonia Buruš, lektorica za hrvatski jezik prof. Nives Romanjek, tajnica Ukrajinske zajednice RH Marija Semenjuk Simeunović, član uredništva i predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije Nikola Zastrižni, administrativni djelatnik Ukrajinske zajednice RH i predstavnica ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije prof. Tetjana Ramač.

Sjednicu je otvorila i vodila glavna urednica Oksana Martinjuk. Sve prisutne je pozdravio predsjednik Ukrajinske zajednice RH Vlado Karešin. Urednica je predložila dnevni red:

- Izvješće o radu u 2024. godini
- Plan informiranja do kraja 2024. godine
- Plan i program za 2025. godinu
- Povećanje cijene tiska i broj primjeraka u idućoj godini
- Teme i sadržaj časopisa
- WEB stranica Ukrajinske zajednice RH
- Razno.

Predloženi dnevni red jednoglasno je bio usvojen.

Urednica „Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“ Oksana Martinjuk izvijestila je prisutne kako je za 2024. godinu apliciran veći broj izdanja „Vjesnika“ u odnosu na prethodnu godinu, s dosadašnjih 6 brojeva (dvomjesečnik)

na 12 (mjesečnik). Razlog tome je da u zadnje tri godine zbog ruske agresije na Ukrajinu u Hrvatsku je stigao veliki broj Ukrajinaca stoga ukrajinska zajednica ima potrebu omogućiti medijski prostor novonastalim udrugama i raseljenim osobama. Savjet za nacionalne manjine RH omogućio je u 2024. godini izdati 9 brojeva „Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“. Dopušteno povećanje izdavanja časopisa na mjesečnoj bazi tijekom godine omogućilo je da teme i događaji u časopisu budu aktualniji. Urednica je predstavila 5 tiskanih izdanja za 2024. godinu te podsjetila kako do kraja godine izlaze još četiri broja. Dogovoreno je da se za 2025. planira 9 brojeva „Vjesnika“ kao i u 2024. godini, u 1000 primjeraka kao i do sada. Urednica je zahvalila na ozbiljnom radu, odgovornosti i profesionalizmu dugogodišnjoj lektorici prof. hrvatskog jezika Nives Romanjek i grafičkoj dizajnerici Antoniji Buruš. Lektorica je istaknula i pohvalila poboljšanje kvalitete dostavljenih tekstova i zahvalila dopisnicima na predanosti svom radu i lijepom promoviranju djelatnosti svojih udruga. Grafička dizajnerica Antonia Buruš je iznijela sugestije dopisnicima o dostavi fotografija putem elektronske pošte kao najboljeg načina slanja fotografija u svezi očuvanja kvalitete.

Urednica je izrazila zadovoljstvo zbog mogućnosti ponovnog uvođenja bitnih i lijepih rubrika koje smo nekada imali u svakom broju časopisa: Vijesti iz Ukrajine, Povijesne ličnosti, Zanimljivosti o Ukrajini a koje u 2023. godini nije bilo moguće uvrstiti u šest brojeva zbog velike količine aktivnosti ukrajinskih udruga.

Predloženo je da se iz sadašnjeg sastava Uredništva isključe oni koji su trenutno manje angažirani, a uključe oni koji će svojim znanjem i aktivnim radom doprinijeti kvaliteti časopisa.

Iznesen je prijedlog da se WEB stranica prijavljuje prema Savjetu za nacionalne manjine RH kao poseban program, a ne kao dio „Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“.

Prisutni i aktivni dopisnici Vjesnika od samog početka njegovog izdanja gđa Tetjana Ramač i g. Nikola Zastrižni pohvalili su kontinuirani rad urednice, suradnika i dopisnika časopisa, istaknuli su aktualan sadržaj, kvalitetu i aktualnost naslovnih stranica te poboljšanje kvalitete fotografija.

Nikola Zastrižni

VIŠESTOLJETNA NARODNA UMJETNOST UKRAJINE - KOSIVSKA KERAMIKA I PETRYKIVSKO SLIKARSTVO

U Hrvatskoj kući „Materina priča“ u Zagrebu je 23. listopada 2024. godine otvorena izložba bisera višestoljetne ukrajinske narodne umjetnosti „petrykivsko slikarstvo“ i „kosivska keramika“ koja se nalazi i na UNESCO-voj listi svjetske nematerijalne baštine.

Hrvatska kuća „Materina priča“ koju neumorno i s velikom ljubavlju vode gđa Mina Petra i g. Mirko Petrićec, odavno je postala ne samo Hrvatska kuća već i Hrvatsko-ukrajinska

kuća, kako je u svom govoru istaknuo veleposlanik Ukrajine u RH Vasylyl Kyrlyč, koji je i otvorio izložbu. Radi velike ljubavi prema Ukrajini i njezinoj kulturi i baštini gđe Mine Petre i g. Mirka, vrata Hrvatske kuće „Materina priča“ u Zagrebu uvijek su otvorena na čemu smo im neizmjerljivo zahvalni.

Otvorenju su uz mnogobrojne Hrvate i Ukrajince nazočili i g. Tibor Varga, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, izaslanica gradonačelnika Grada

Marusja Jurista s Veleposlanikom Ukrajine V.Kyrylyčem

ansambl Tory na otvorenju izložbe

Zagreba gđa Vesna Šimić, voditeljica Službe za međugradsku i međunarodnu suradnju Grada Zagreba, a ispred Ministarstva kulture i medija gđa Maša Pipić Glavač, viša stručna savjetnica u Službi za bilateralnu i multilateralnu kulturnu suradnju ministarstva te ukrajinski svećenik pri grkokatoličkoj župi Sv. Ćirila i Metoda o. Myroslav Barnychko.

Otvorenje je uljepšao i uvećao pjesmom i ansambl Tory s voditeljicom ansambla Anom Lotyš Delibaš koji je vrhunski izveo nekoliko ukrajinskih pjesama na čemu im zahvaljujemo.

Ovdje prenosimo tekstove o kosivskoj keramici i petrykivskom slikarstvu koje je napisala gđa Marusja Jurista, a nalaze se na prospektu koji je popratio otvorenje izložbe kako bi posjetitelji Hrvatske kuće "Materina priča" doznali više o izloženim umjetninama.

Zajednička slika uzvanika na otvorenju izložbe

KOSIVSKA KERAMIKA IVANO-FRANKIVSKA OBLAST

Keramika (keramos - glina, ilovača) su razni predmeti izrađeni od pečene gline (ilovače) namijenjene za uporabu u domaćinstvu i drugim životnim potrebama. Keramika prati ljudski rod od samog početka što svjedoče arheološke

iskopine. To je narodna umjetnost. Keramički proizvodi su od početka ljudskog roda bili potrebiti u domaćinstvima i tako se razvijaju keramičarski zanati, obrti. Keramika postaje predmetom trgovine. Domaćinstva su trebala posuđe, zdjele,

ćupove, vrčeve, vaze, tanjure, šalice, svijećnjake i drugo, a kod nekih su bili i ukrasi u kućama, razne igračke za djecu (perad, ptice, životinje i dr.) i svirala, sviralice, okarine, pločice za peći i drugo.

U Ivano-Frankivskoj oblasti u zapadnom dijelu Ukrajine zemlja je bogata posebnom vrstom gline. U regiji Huculština najveća su središta izrade keramike i gdje se umjetnost rada prenosila sa koljena na koljeno prirodno razvijajući i čuvajući karakteristike, to jest stil izrade šara - ornamenata, oblika i boja.

Posebno se isticao i ističe grad Kosiv po ljepoti izrade predmeta, kao i mjesta Pistin, Kolomija, Kuti, Halič, Stjatin i druga.

Motivi kosivske keramike odražavaju dušu Karpata Ukrajine i ukrajinskih Hucula, čiji je početak već u 15. stoljeću a sve njegove karakteristike su održane do danas, te je sa takvim karakteristikama unesena u nematerijalnu baštinu UNESCO-a 2019. godine.

Procvat je u godinama 1840.-1870. Tada je i nastala škola izrade u Kosivu a cijela regija živjela je od zanata izrade keramičkih predmeta.

Keramičarstvo je doživljavalo procvate i padove, ratove, zabrane vlasti i političkih režima. Procvat proizvodnje posebno je oživio u slobodnoj Ukrajini od 1990. godine.

Majstori - keramičarstvo nije izumrlo u malim, obiteljskim radionama. Procvjetalo je i dobilo nove figurativne oblike

ugrađivanjem novih svjetonazora, ne gubeći ništa od ljepote ranijih oblika i boja. To je zahvaljujući genetskom naslijeđu i ljubavi prema vjekovnoj tradiciji.

Ornamenti su bili figurativni: cvijeće, drveće (listovi), razne geometrijske šare, likovi junaka iz priča zavisno od mašte i potražnje, likovi svetaca koji su visjeli na zidovima soba kao zaštitnici domaćinstava i ukrasi

Boje su bile izrazito tamnocrvene, smeđe, zelene, žute zavisno o mašti majstora i vremena.

Svi motivi izražavaju detalje svakodnevnog života, folklor, vjerovanja i običaja stanovnika Karpatske Ukrajine - Hucula, kao i njegovu floru i faunu.

Svi predmeti keramike se koriste u svakodnevnom životu i imaju praktično i umjetničko značenje.

U gradu Kosivu je katedra za izradu umjetničke keramike koja osigurava očuvanje te poznate tradicije od zaborava, a ujedno poboljšava tehnološku izradu u skladu sa novim tehnologijama.

U Ukrajini ima i drugih oblasti u kojima se proizvodi keramika i koje su poznate od davnina, ali niti jedna nije po ljepoti izrade oblika i boja kao kosivska keramika. Karakteristično je da keramika svake od tih oblasti ima specifične ornamente, oblike, boje i namjene (opišnanska keramika - oblast Poltava, olešnjanska keramika - Černjihivska oblast, sumska keramika - Sumska oblast...)

Marusja Jurista

DNJIPROPETROVSKI ROPIS - DNJIPROPETROVSKO SLIKARSTVO - BISER DNJIPROPETROVSKE OBLASTI

Dnjiproperovska oblast smještena je u središtu Ukrajine. To je oblast, regija sa posebnom poviješću i kulturom. Kroz povijest bila je raskršće civilizacija i kultura. Tu su pronađeni tajanstveni kameni kipovi - idoli, skitsko blago, zlato i srebro iz 3. i 4. stoljeća prije Krista u mohilama - grobovima. To je nadasve poznata zlatna ogrlica Pektoral. 1989. g. u Klovicévim dvorima održana je izložba „Sjaj ukrajinskih riznica“ posebno posvećena skitskom blagu.

Ali tu su ostavili tragove života i ukrajinski kozaci koji su živjeli na ovim prostorima u 15., 16. i 17. stoljeću braneći

zemlju od provale Turaka. Živjeli su u utverdama „Sič“ od kojih je 5 bilo u Dnjiproperovskoj oblasti. Ukupno je bilo 8 „Siči“.

Tu je nastala kolijevka unikatne narodne umjetnosti „petrikivski ropis“ - „petrikivsko slikarstvo“. Ime je dobilo po selu Petrikivka, a koje je utemeljio satnik kozačke vojske Petro Kališevski (1691.-1775. g.).

Preljepa, slikovita, bujna priroda, polja, livade, šume, vrtovi, voćnjaci, a posebno cvjetovi i plodovi, domaće životinje, nadahnjivale su život kozačkog naroda, te su postali predmetom slikarstva i to narodnog slikarstva.

Petrikivsko slikarstvo je dekorativno slikarstvo kojim se uljepšavao i uljepšava svakodnevni obiteljski život u kućama i oko kuća.

Tu je utemeljen lik majke prirode, ljepota ukrajinske zemlje.

Sva flora i fauna koja je okruživala čovjeka prenesena je i pretvorena u sliku svakodnevnog života. To su radile obične seoske žene, a svaka obitelj imala je ponekog člana koji je to znanje prenosio na drugog.

Cvijet u petrikivskom slikarstvu simbolizira ljepotu zavičaja, ruža ljepotu djevojke, hrastov list snagu i muževnost, razne ptice i životinje harmoniju, svjetlo, sreću života. Drvo u cvatu je simbol za sretan i dug život, plodovi vrtova i voćnjaka prikazuju plodnost ukrajinske zemlje (čornozema - zemlja crnica) i daju posebno obilježje tom slikarstvu.

Boje su u motivima posebno žarke i snažne. Prevladavaju crvena, plava, žuta, zelena i narančasta. Dobivale su se prirodnim načinom - kuhanjem bilja, korijena, lista, kore drveća, latica cvijeća i raznih sokova plodova. Boje su se miješale sa žumanjkom radi stabilnosti i jarkosti boja.

Slikalo se kistovima koji su pravljani od dlaka domaćih životinja.

U domaćinstvu su se oslikavali zidovi, zidane peći, klupe, stolice, škrinje, tanjuri, zdjele, vrčevi, vaze, flaše, čaše... Posebno su se oslikavali okviri vrata, prozora, vrata ograde. Tako i danas ukoliko prolazite, putujete tim krajevima vidite prelijepo oslikane kuće, sela.

Danas se mnogi oslikani predmeti mogu kupiti kao suveniri u trgovinama.

Tržište je prepoznalo unikatnu ljepotu dekorativnog petrikivskog slikarstva i nije zaboravljena kroz vjekove.

Petrikivsko slikarstvo je pod zaštitom UNESCO-a od 2013. godine kao narodna umjetnost, nematerijalna baština koja nosi u sebi duhovno i kulturno bogatstvo ukrajinskog naroda.

To je istinska stara umjetnost kozačkog ukrajinskog naroda koja živi i danas u Ukrajini koju njeguje narod Dnjipropeetrovske oblasti.

Marusja Jurista

Izložene umjetnine u Hrvatskoj kući "Materina priča" u vlasništvu su gđe Marusje Jurista, gđe Nine Kyrlyč, posebno lijepi eksponati gđe Ljudmyle Vološine, g. Borisa Graljuka i Ukrajinske zajednice Grada Zagreba. Ovdje treba naglasiti i da je neke od predmeta Ukrajinskoj zajednici Grada Zagreba donirala veleposlanica RH u Kyjivu gđa Anica Djamić. Zahvaljujemo se svima što su dali svoje umjetnine za izložbu.

Otvorenje izložbe je završilo pjesmama ansambla Tory i domjenkom koji je donirala gđa dr. Suzana Hlatki-Matijević, zahvaljujemo.

Ovaj tekst ne bi bio potpun, a da se ne spomene žena koja je tu izložbu osmislila i sve do zadnjeg detalja svojim srcem, glavom i rukama postavila, kako bi ova izložba bila apsolutno savršena kakva stvarno i je.

Rijetko se u životu sretna osoba koja toliko živi za ono što voli, Boga, Ukrajinu i Hrvatsku, a još rjeđe osoba s toliko životne energije. Osoba koju svi Ukrajinci u RH, a i šire poznaju. Osoba koja je dostojno nastavila put kojim su kročila velika imena njenih predaka. Ja imam čast i privilegiju da je ta osoba moja teta, ćoća Marusja Jurista.

Draga moja ćoća, hvala vam za ovu izložbu, hvala vam za sve izložbe koje ste postavili, tekstove i knjige koje ste napisali, jednom riječju hvala vam za sve što ste kroz godine i desetljeća činili za crkvu, Ukrajinu, Ukrajinu i mene osobno!

Дав вам Господь Бог многи і благи літа!

Irena Nagy Jurista

«ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» У ВУКОВАРІ

Традиційна маніфестація „Дні української культури“ відбулася у Вуковарі 27-28 вересня 2024 року. Організатором маніфестації було Українське культурно-просвітне товариство “Іван Франко” з Вуковара. Культурно-мистецька програма заходу розпочалася в суботу, 28 вересня, у концертній залі Хорватського будинку у Вуковарі, де виступили українські товариства з Хорватії та Сербії, а саме: УКПТ “Іван Франко” Вуковар на чолі з головою товариства Стефаном Бойком та керівниками хорového колективу Марком Пепчаком і Анітою Пезерович, УКПТ “Україна” Славонський Брод на чолі з головою товариства Владом Карешиним і керівниками хорového та танцювального колективів проф. Ганною Вишкварко та Йосипом Хайналом, УКПТ “Леся Українка” Осіек на чолі з головою товариства проф. Оксаною Мартинюк та керівницею танцювального колективу проф. Людмилою Коноваловою, Українська громада міста Загреб на чолі із заступником голови товариства Емілом Бобреком та керівницею ансамблю проф. Оленою Коноваловою Штефанич, товариство плекання української культури

“Коломийка” із Сремської Митровиці на чолі з головою товариства Миколою Ляховичем.

Ведучими урочистого концерту були студент Марко Пепчак і гімназистка Анжела Сімеунович, саме вони, колишні члени дитячої групи “Сонечко”, в якій прилучилися до української культури, створили в залі святкову атмосферу.

Українськими піснями і танцями учасники маніфестації демонстрували свою безмежну любов до рідної мови, традицій, звичаїв і обрядів своєї незламної праатьківщини, повагу і шану до української землі. “Молитва” за Україну у виконанні хорového колективу товариства Української громади міста Загреб піднесла захід на високий патріотичний рівень. Приємно здивувала і велика кількість молоді, яка залучена до роботи в культурно-просвітних товариствах (Славонський Брод, Осіек), адже саме за ними справа збереження національної культури і традицій.

Поважні гості мніфестації, серед яких голова Ради з питань національних меншин Тібор Варга, голова Укра-

їнської громади Республіки Хорватія Владо Карешин, заступник мера міста Вуковар Йосип Палаш, у своїх промовах наголосили на важливості проведення подібних заходів для збереження і популяризації української культури на цих просторах. До присутніх також звернулася дружина Посла України в Республіці Хорватія пані Ніна Кирилич, яка у своїй промові висловила подяку державі Хорватії за допомогу, яку вона надає Україні в ці тяжкі для неї часи і закликала всіх присутніх хвилиною мовчання вшанувати пам'ять про захисників та мирних жителів, які загинули в Україні внаслідок російської агресії. Серед поважних гостей були також заступник голови обласної адміністрації Вуковарсько-сріємської області Сергій Єремич, голова Координації національних меншин Вуковарсько-сріємської області Светислав Мікеревич, представники української національної меншини Вуковарсько-Сріємської та Бродсько-Посавської області Тетяна Кочнева і Микола Застрижний, перша голова Української громади РХ і перша членкиня Ради з питань національних меншин від української національної меншини пані Лариса Угleshич Прокопенко.

У рамках маніфестації також відбулася презентація книги "Пісні старого краю. Народні пісні українців Хорватії, Боснії і Герцеговини та Сербії" у записках Михайла Ляховича та Фелікса Фігурика. Книга надрукована за підтримки Міністерства науки і освіти Республіки Хорватія і Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія. Книга представляє собою збірку старовинних українських народних пісень з нотами. 27 вересня в Українській домові книгу "Пісні старого краю..." презентували упорядник книги теолог Михайло Ляхович, рецензент д.н. Филип Шкілян та модератор презентації – секретарка УКПТ «Іван Франко» Марія Семенюк Сімеунович. Літературний вечір в Українському домі прикрасила виставка українських національних страв, які зачарували гостей своєю різноманітністю. На

столах, покритих вишитими скатертинами, членкині секції "Українські народні звичаї та рукоділля" презентували голубці і пампушки, макові і горіхові рулети і, насамперед, українські неперевершені вареники, без яких в Україні не обходиться жодне свято. Свої вироби ручної роботи (гачкування) на святі демонструвала керівниця гуртка рукоділля Олена Гуценко.

Маніфестація відбулася за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія та міста Вуковар, а також представників української національної меншини Вуковарсько-Сріємської області та міста Вуковар.

Тетяна Рамач

РАПСОДИЯ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЬОРІВ У ЗАГРЕБІ

Українська громада міста Загреб 13-14 вересня провела маніфестацію «Рапсодія українських кольорів у Загребі». Маніфестація пройшла за підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія у співпраці з Культурним центром «Дубрава».

Перший день маніфестації був присвячений українському театру, а другий – народній і сучасній музиці. Впродовж усіх заходів у фойє Культурного центру «Дубрава» проходила виставка дитячих малюнків учнів художньої школи імені Миколи Івасюка з Чернівців. А всі бажаючі могли зробити посильні добровільні внески у скриню на допомогу Україні.

13 вересня Перший український театр у Хорватії представив нову прем'єру. Члени Театральної секції Української громади міста Загреб зіграли виставу для дітей і дорослих «Штучки-привидючки». Цього разу спектакль був показаний хорватською мовою під назвою «Pustolovine veselih duhova». Вистава зібрала повну залу, а особливими гостями прем'єри стали представниця мера міста Загреб пані Т. Хорватін, представниця Міні-

стра культури пані М. Піпіч Главаш і дружина Надзвичайного і Повноважного Посла України в Хорватії пані Н. Кирилич.

Одним із завдань театральної секції Української громади міста Загреб є популяризація української драматургії, в тому числі для хорватських слухачів. П'єсу української авторки Ганни Берези «Штучки-привидючки» перекладали на хорватську мову спільно всім колективом, а найбільший внесок зробила виконавиця одної з головних ролей Дарина Колодяжна.

Сюжет вистави будується навколо дівчинки Асі і її стосунків із трьома жартівливими привидами, які втратили свою стару домівку і мріють жити у замку. Завдяки дівчинці вони здійснюють свою мрію. А між тим, разом допомагають втілити й бажання інших персонажів: і чарівної Королеви іграшкового замку, яка хоче позбутися жадібної Блідомольки, і самої Блідомольки, що прагне носити корону. Врешті всі перемагають зло і знаходять спільне рішення.

«Ми вибрали цю п'єсу, бо, по-перше, вона маловідома, дуже рідко з'являється на українських сценах. По-друге,

ми шукали веселий казково-містичний сюжет для дітей, який одночасно має і виховну складову. Авторка «Штучок-привидючок» робить основний акцент на дружбу, яка долає всі незгоди», – говорить керівниця і режисерка українського театру Тетяна Кучма-Мікац.

Перед цим театр поставив п'єсу для дорослих «Дуже проста історія» українською мовою. А до того була «Зачарована красуня» – дитяча вистава за мотивами українських казок. «Ми чергуємо вистави: одна має бути трагікомедія чи драма суто для дорослих, а одна – для дитячого і сімейного перегляду», – коментує пані Тетяна.

Головну героїню, дівчинку Асю, грає Мілена Токіч, привидів – Даніел Маслик, Дарина Колодяжна і Яромир Кункін. Тато Асі: Олександр Роговський, Мама Асі: Дарина Лазарчук, репетиторка: Тамара Токіч, Королева: Інна Лакриц, Блідомолька: Тетяна Борщ, у прем'єрі її замінила Тетяна Кучма-Мікац. В епізодах зіграли Людмила, Соломія і Софія Шевко. Хореографом постановки виступив Богдан Лукович-Чайка. Звукорежисер: Наталя Повар, художники-декоратори: Софія Михайлюта, Марія Волкова.

14 вересня, у другий день маніфестації, українські музичні колективи зібралися у Культурному центрі «Дубрава», щоб представити різноманіття і красу української музики різних часів. Вокальний ансамбль «Щедрик» Української громади міста Загреб представив народну пісню «Гей, Соколи» під акомпанемент гітари, улюблені поколіннями українців «Чорнобривці» Володимира Верменича на слова Миколи Сингаївського під акомпанемент фортепіано, а також сучасну джазову обробку народної пісні «Ти до мене не ходи».

Учасниками музичної програми стали співачка Маріанна Ільків, Вокальна група «Ангеліне» Культурно-мистецького товариства «Клоштар» Клоштар-Іванич, Ольга Камінська, Українське культурно-просвітне товариство «Дніпро» Рієка, Культурно-просвітне товариство «Опоровец» Загреб, Українське культурно-просвітне товариство ім. Івана Франка Вуковар. Вони представили класичні, народні і сучасні авторські пісні українською і хорватською мовами.

Марія Помазан

U OSIJEKU POVODOM 15 GODINA USPJEŠNOG DJELOVANJA UDRUGE ODRŽANA DVODNEVNA MANIFESTACIJA „NA KRILIMA PJESME“

U Osijeku je 5. i 12. listopada 2024. godine održana dvodnevna tradicionalna manifestacija „Na krilima pjesme“, koja je okupila članove ukrajinske zajednice iz cijele Hrvatske, kao i brojne goste, prijatelje i zaljubljenike u ukrajinsku kulturu, umjetnost i povijest. Kako je već poznato, manifestacija nosi ime po prvoj zbirci poezije slavne ukrajinske spisateljice, prevoditeljice i društvene aktivistice Lesje Ukrajinke, čije ime ponosno nosi osječko Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo.

Ovogodišnja dvodnevna manifestacija „Na krilima pjesme“ ponudila je raznolik i bogat kulturni program. Budući je ovogodišnja manifestacija bila posvećena 15. obljetnici uspješnog rada UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek, gosti su u oba dijela imali priliku prisjetiti se brojnih projekata i posti-

gnuća Udruge u promicanju i očuvanju ukrajinske kulture u Osijeku i Hrvatskoj pogledavši prigodni video s arhivskim fotografijama iz rada Udruge.

Ova kulturna manifestacija, posvećena očuvanju ukrajinske kulture i identiteta u Hrvatskoj, sastojala se od književno-glazbene večeri na kojoj su bile predstavljene vrijedne knjige u izdavaštvu Ukrajinske zajednice RH, UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek i UKPD „Dnjipro“ Rijeka te svečanog koncerta amaterskog ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva.

Manifestaciju su, pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, organizirali Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske i Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Lesja Ukrajinka“ iz Osijeka.

Prezentacija knjiga, izložba i književno-glazbeni program

5. listopada 2024. godine, u predivnom ambijentu konferencijske dvorane hotela Waldinger u Osijeku, održan je prvi dio manifestacije – književno-glazbena večer koja je imala cilj predstaviti knjige koje čuvaju povijest, jezik i tradiciju ukrajinske zajednice u Hrvatskoj. Nazočni su imali priliku uživati u promociji triju značajnih knjiga uz izložbu likovnih radova i bogat recitatorski i glazbeni program mladih umjetnika.

Program je otvorio moderator prezentacije knjiga i književno-glazbene večeri, učitelj ukrajinskog jezika i književnosti Davor Lagudza koji je prisutnima predstavio autorice i suradnike knjiga čije je predstavljanje uslijedilo nakon što je pozdravio okupljene goste, među kojima su bili istaknuti predstavnici ukrajinske zajednice u Hrvatskoj: predsjednik Ukrajinske zajednice u RH gospodin Vlado Karešin, potpredsjednica Ukrajinske zajednice RH gospođa Olga Kaminska, predstavnica ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-sri-

jemske županije gospođa Tetyana Kochnyeva Ramač, predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije gospodin Viktor Kaminski te predsjednici udruga, voditelji sekcija i predstavnici ukrajinskih udruga iz raznih krajeva Hrvatske.

Nakon uvodnih riječi, predsjednica UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek Oksana Martinjuk obratila se publici, naglasivši važnost očuvanja ukrajinske kulturne baštine kroz generacije. Prisutnima se obratio i predsjednik Ukrajinske zajednice RH Vlado Karešin koji je naglasio činjenicu da se Ukrajinska zajednica RH, osim očuvanja kulture, folklora i ukrajinskog narodnog plesa bavi ozbiljnim pitanjima među kojima su obilježavanje važnih povijesnih događaja vezanih uz Ukrajinu te vrlo aktivno i kvalitetno informiranje i izdavaštvo. Pohvalio je rad članova UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek i svih prisutnih autora i suradnika koji izdaju veoma kvalitetne i vrijedne knjige.

Poseban trenutak večeri bio je otvorenje izložbe likovnih radova mlade umjetnice Marije Žagar. Kao aktivna članica UKPD „Lesja Ukrajinka“ iz Osijeka Marija je kroz svoja likovna djela izrađena u tehnikama tuša, a također reljefa na drvu izrazila snažnu povezanost s ukrajinskom kulturom, koju je naučila od svojih roditelja, posebno od majke. Mlada umjetnica predstavila je četiri rada iz ciklusa "Ukrajina": Sunčana djevojka, Karpati i Ščedryj večer (tehnika tuša, rapidograf) te Beskraj (reljef na drvu). Kroz ove radove Marija je istaknula tešku borbu Ukrajine za slobodu i neovisnost.

Nakon izložbe likovnih i umjetničkih radova uslijedilo je predstavljanje triju novih knjiga, važnih za očuvanje povijesti, jezika i tradicije ukrajinske zajednice u Hrvatskoj. Ove knjige imaju poseban značaj jer kroz njih ukrajinska zajednica u Osijeku i Hrvatskoj ne samo da bilježi svoju bogatu kulturnu baštinu, već i promiče ljubav prema jeziku i umjetnosti među mlađim naraštajima.

Prva knjiga koja je predstavljena nosi naziv „15 godina UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek“, autorice Oksane Martinjuk. Ova monografija, bogata povijesnim zapisima i foto-

grafijama, prikazuje ključne trenutke u radu Društva koje već 15 godina predano njeguje ukrajinsku tradiciju u Osijeku i Hrvatskoj. Prisutni su imali priliku pogledati i video prikaz koji kroz arhivske fotografije dokumentira aktivnosti Udruge kroz godine.

Predstavljajući knjigu, Oksana Martinjuk se prisjetila osnivačke skupštine UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek koja je bila održana 12. lipnja 2009. godine u lijepoj prostoriji novoizgrađene rimokatoličke crkve Ćirila i Metoda u Divaltovoj ulici u Osijeku. Također, iz zapisnika Osnivačke skupštine pročitala je neke, sada već povijesne članke, te izdvojila imena i prezimena aktivista, osnivača ukrajinske Udruge u Osijeku. Gospođa Martinjuk je pročitala i prvi sastav predsjedništva i nadzornog odbora UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek. Naglasila je kako nakon izbora predsjednice Udruge što je ona postala, izabrana su i dva potpredsjednika Nazar Sturko i Roman Matus. Isto tako pročitala je riječi tadašnjeg predsjednika Ukrajinske zajednice RH gospodina Ivana Semenjuka koji je primijetio da su članovi UKPD "Lesja Ukrajinka" Osijek još od ranije vrlo aktivni u okrilju Ukrajinske zajednice Repu-

blike Hrvatske. S tim u svezi, posebno je istakao iznimnu aktivnost glavne urednice „Vjesnika Ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“ Oksane Martinjuk te Nazara Sturka koji je zadužen za dizajn i kompjuterski prijelom spomenutog lista. Oksana Martinjuk je spomenula i riječi grkokatoličkog svećenika Nikole Stupjaka koji je bio prisutan na osnivačkoj skupštini kada je istaknuo kako ukrajinska udruga u Osijeku ima sve preduvjete za brz razvoj, stabilan i uspješan rad.

Druga knjiga, „Učimo jezik, čuvamo tradicije“ II. dio, autorica Tetyane Kochnyeve Ramač i Oksane Martinjuk, posvećena je učenju ukrajinskog jezika i čuvanju ukrajinskih tradicija u hrvatskim školama prema Modelu C. Knjiga je namijenjena učenicima starijih razreda, a poslužit će i roditeljima te onima koje zanima ukrajinski jezik i kultura. O knjizi su govorile autorice i suradnici knjige. Tetyana Ramač je istaknula kako će knjiga pomoći u učenju ne samo ukrajinskog jezika već i u učenju hrvatskog jezika prognanim Ukrajinčima koji borave u Hrvatskoj skoro tri godine jer svaka tema je predstavljena dvojezično što omogućuje izučavanje materinskog ali i savladavanje hrvatskog kao stranog jezika. Lektorica hrvatskog jezika gospođa Aleksandra Zrinušić koja je lektorirala I. dio knjige osvrnula se na zanimljive ukrajinske tradicije. Oksana Martinjuk je naglasila kako u knjizi ima zanimljivih tema iz zemljopisa i povijesti Ukrajine, a temeljne ciljeve knjige su očuvanje nacionalnog identiteta, usvajanje jezika te kulturna i jezična koegzistencija.

Predstavljajući ovu knjigu, posebna pozornost posvećena je obilježavanju Svjetskog dana učitelja a prisutni učitelji

nagrađeni su prekrasnim crvenim ružama kao znak zahvale za njihov trud i rad u očuvanju ukrajinskog jezika i kulture na prostorima Hrvatske.

Treća prezentirana knjiga „Uglazbljene pjesme Tarasa Ševčenka“ autorice Olge Kaminske, Narodne umjetnice Ukrajine i primadone opere i operete Hrvatskog narodnog kazališta u Rijeci, istražuje glazbu inspiriranu djelima najvećeg ukrajinskog pjesnika akademika Tarasa Ševčenka. Autorica je naglasila kako Ševčenkova poezija već dva stoljeća inspirira ukrajinske glazbenike. O novoizdanoj knjizi i Tarasu Ševčenku kao velikom ljubitelju glazbe govorio je i gospodin Viktor Kaminski koji je radio grafički dizajn ove vrijedne knjige. Narodna umjetnica Ukrajine Olga Kaminska prisutnima je otpjevala nekoliko pjesama na poeziju Tarasa Ševčenka, što je izazvalo veliko oduševljenje publike.

Večer su uljepšali i brojni glazbeni nastupi. Harfistica Veronika Lemišenko izvela je melodiju na poeziju Tarasa Ševčenka „Višnjak pored kuće“, te melodiju poznatog ukrajinskog narodnog plesa „Hopak“ što je izazvalo veliki interes slušatelja prema harfi, njenom čarobnom zvuku i profesionalnom izvođenju ovih umjetničkih djela.

Mlada flautistica Marianna Hrab izvela je nekoliko tradicionalnih ukrajinskih pjesama, unoseći poseban duh i emocije u ovu večer kulture i umjetnosti.

Dječja skupina UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek također je doprinijela izvedbama pjesama i recitacija, čime su pokazala važnost prijenosa tradicije na mlade generacije.

Koncert amaterskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva

U subotu, 12. listopada 2024. godine, u velikoj dvorani hotela „ZOO“ u Osijeku održan je drugi dio manifestacije – svečani koncert amaterskog ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva.

Program je započeo izvođenjem himni Hrvatske i Ukrajine, nakon čega je održana minuta šutnje u čast svim poginulim braniteljima i civilima koji su dali svoje živote za slobodu i neovisnost obje zemlje.

Posebnu notu svečanosti dale su riječi dobrodošlice koje su uputili predsjednica UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek Oksana Martinjuk te predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske Vlado Karešin, koji su istaknuli važnost očuvanja ukrajinske kulture i ukrajinskog identiteta u Republici Hrvatskoj, daleko od granica Ukrajine. Oksana Martinjuk je naglasila kako kulturno-umjetnički program ima humanitarni karakter „Za pomoć Ukrajini“. Prisutnima se obratio i predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije Nikola Zastrižni koji je spomenuo teške godine rata u Hrvatskoj i sadašnji rat u Ukrajini, naglasivši činjenicu kako Ukrajinci u Hrvatskoj već skoro 130 godina čuvaju svoj jezik, tradicije i kulturu.

Posebno su se istaknuli nastupi folklornih skupina i pojedinaca iz ukrajinskih kulturnih društava diljem Hrvatske. U programu su sudjelovali: UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek, UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod, UKPD „Andrij Pelih“ Šumeće te učenici Osnovne škole „Antun Matija Reljković“ Bebrina koji izučavaju ukrajinski jezik i kulturu po Modelu C.

Za vrijeme svečanog koncerta amaterskog ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva gosti su uživali u ukrajinskim narodnim plesovima i pjesmama, a posebnu notu duha bogatstva ukrajinske kulturne baštine dale su izvedbe ukrajinskih pjesama na harfi, blok-flauti i banduri.

Na kraju svečanog koncerta predsjednica UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek Oksana Martinjuk uručila je zahvalnice sudionicima programa, a svi okupljeni su s veseljem zaključili još jedno uspješno izdanje ove tradicionalne ukrajinske manifestacije, važne kako za Ukrajince grada Osijeka, tako i za Ukrajince diljem Republike Hrvatske i svijeta.

Ovogodišnja manifestacija imala je humanitarni cilj – prikupljanje sredstava za pomoć Oružanim snagama Ukrajine. Tijekom večeri, gosti su mogli dati svoje dobrovoljne priloge u posebno postavljenu kutiju, izražavajući solidarnost s ukrajinskim narodom koji se još uvijek suočava s ruskim napadima.

Ovaj događaj je još jednom pokazao važnost očuvanja nacionalnog identiteta i međusobne podrške, kao i kulturne razmjene između Hrvatske i Ukrajine koje veže duga povijest prijateljstva i suradnje te potvrdio bogatstvo ukrajinske zajednice u Hrvatskoj koja kroz jezik, knjige, glazbu i umjetnost neprestano održava vezu sa svojom kulturom i prado-
mavinom Ukrajinom.

Davor Lagudza

DJELATNOST UKPD „TARAS ŠEVČENKO“ KANIŽA

Dana 5. listopada 2024. godine na poziv KUD-a „Krešimir Šimić“ članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Taras Ševčenko“ iz Kaniže sudjelovali su na tradicionalnoj manifestaciji „Rakijada“ u Podcrkavlju, malom selu nadomak Slavenskog Broda. Manifestacija je posvećena starim običajima Brodsko-posavske županije jer su brda u ovom kraju poznata po šljivicama od čijih plodova nastaje dobra slavonska rakija. Ovaj događaj u organizaciji KUD-a „Krešimir Šimić“ i Općine Podcrkavlje prikazuje bogatu kulturu Slavonije. Ukrajinsko društvo iz Kaniže je ukrajinskim narodnim plesom oduševilo sve nazočne.

Dana 19. listopada 2024. godine u grkokatoličkoj crkvi Rođenja Presvete Bogorodice u Kaniži križevački vladika Milan Stipić zaredio je za svećenika Križevačke eparhije đakona o. Roberta Čabraju. Na poziv o. Roberta i o. Andrija Lučina iz Kaniže, članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Taras Ševčenko“ na taj veliki događaj za malo selo, u ukrajinskoj narodnoj nošnji prisustvovali su svetoj liturgiji.

Članovi UKPD „Taras Ševčenko“ se pripremaju za organizaciju Božićnog koncerta koji planiraju održati 28. prosinca.

Mirjana Has

MANIFESTACIJA „VEČER UKRAJINSKE PJESME I PLESA“ U LIPOVLJANIMA

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani svake godine održava prvu subotu u mjesecu listopadu svoju tradicionalnu manifestaciju pod nazivom „Večer ukrajinske pjesme i plesa“. Kulturna manifestacija se održava pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Vlade RH i općine Lipovljani. Ove godine organizatori, sudionici, ljubitelji ukrajinske kulture i gosti su se okupili u Lipovljanima 5. listopada 2024. godine s ciljem održavanja tradicionalne ukrajinske manifestacije i na taj način, prikazom ukrajinske kulture kao i kulture gostujućih društava u multi-kulturalnom mjestu Lipovljani.

Između ostalih, manifestaciji su nazočili: Nikola Horvat, načelnik Općine Lipovljani, Ivan Doležal (Češka beseda

Lipovljani), Ivan Gračaković, direktor Radio Moslavine Kutina, Melita Lenička (Matica hrvatska, ogranak Lipovljani), Nevenka Zorić, predsjednica mješovitog zbora „Lira“ Lipovljani, te predstavnici lokalnih medija i tiska. Na samom početku manifestacije, himne Republike Hrvatske i Ukrajine izvela je pjevačka skupina KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani. Nakon upućenih pozdrava svim prisutnima od strane voditeljice programa Ankice Mrkša, pozdravne riječi svim izvođačima programa uputio je načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat te otvorio manifestaciju.

Nakon pjevanja tri ukrajinske pjesme u izvedbi pjevačke skupine domaćina, plesna skupina „Karpata“ je otplesala ukrajinski narodni ples. U nastavku programa, svoju kulturu

je predstavila Udruga Mađara iz Grubišnog Polja, koja je osnovana prije 11 godina te u svom sastavu ima plesnu i dramsku skupinu. Ova je udruga osnovana s ciljem očuvanja i promicanja mađarske kulturne baštine. Njihovi nastupi su učestali kako u Hrvatskoj, tako i šire, gdje njeguju tradicionalne mađarske pjesme i plesove. Plesna skupina izvela je plesove južnog Podunavlja. KUD „Graničar“ iz Križa broji 60-ak aktivnih članova i djeluje već više od 110 godina čuvajući običaje, pjesme, plesove i nošnje moslavačkog kraja, ali i drugih krajeva Hrvatske. Predstavile su se tri skupine - odrasli, djeca i tamburaši. Članovi ovog KUD-a prošle godine u kolovozu nastupali su na Festivalskim danima u Ohridu u Makedoniji, a ove godine u Baru u Crnoj Gori. Poznati su po svom tradicionalnom Božićnom koncertu u Križu i Lipanj-skim susretima u obližnjem selu Vezišću, rodnom selu operne pjevačice Milke Trnine. Na ukrajinskoj manifestaciji svoj rad u okviru udruge predstavili su pjesmama i plesovima iz Moslavine. U nastavku programa, na pozornici se predstavilo Kulturno-prosvjetno društvo „Halyčyna“ iz Karlovca koje

je osnovano uglavnom od prognanih Ukrajinaca i počelo s aktivnim radom svoje instrumentalne sekcije 2023. godine. Osnovani su i vokalno komorni sastav, a registrirali su se 2023. godine u Karlovcu. Njihovi nastupi su uslijedili diljem Hrvatske, uglavnom u Zagrebu, Lipiku, Jastrebarskom, Križevcima, kao i u Karlovcu. Po završetku, još jednom se zahvalio svim izvođačima programa, voditeljima kulturnih udruga i sekcija predsjednik udruge organizatora KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani Ivan Semenjuk i pozvao sve prisutne na prigodni domjenak i druženje uz zajedničko pjevanje ukrajinskih pjesama.

Tradicionalna manifestacija „Večer ukrajinske pjesme i plesa“ još jednom je pokazala kako stari i mladi vole čuvati i predstavljati običaje i kulturu svojih predaka. A Ukrajinci iz Lipovljana čuvaju duhovne i materijalne vrijednosti koje je stvorio ukrajinski narod kroz svoju povijest te prenose svoju ljubav u očuvanju tradicija na mlade generacije koje ponosno predstavljaju kulturu pradomovine Ukrajine.

Ivan Semenjuk

У СОЛІНІ ПРЕДСТАВЛЕНА ДИТЯЧА ВИСТАВКА КАРТИН «УКРАЇНА-ХОРВАТІЯ»

Мистецтво, що об'єднує серця

У місті Солін успішно відбулася дитяча виставка картин «Україна – Хорватія», яка зібрала небайдужих гостей і підтримала юних митців, які, попри всі труднощі, знайшли натхнення поділитися своєю творчістю зі світом.

Виставка стала яскравим прикладом того, як мистецтво здатне стати посередником між культурами та об'єднати людей у непрості часи.

Кожна робота, представлена на виставці, була більше, ніж просто художній твір. Це було відображення дитячих історій, емоцій, переживань та мрій маленьких українців. Через свої малюнки вони розповідали про все, що їх хвилює: від спогадів про рідний дім до світлих мрій про майбутнє.

Дитячий погляд на життя, переданий через мистецтво, вразив глядачів своєю щирістю і глибиною.

Цей захід став важливим кроком у підтримці та розвитку української культури за кордоном, адже саме культура та мистецтво є невід'ємною частиною національної ідентичності та майбутнього.

Організаторам вдалося створити особливу атмосферу єднання та натхнення завдяки підтримці товариства української культури в Далмації "Цвіт", а також за спри-

яння Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, фонду CRS та організації Caritas Split. Партнери події забезпечили не лише технічну підтримку, а й сприяли створенню комфортних умов для юних митців, щоб кожен учасник міг показати свій талант і відчутти себе частиною великої мистецької родини.

Особливу подяку хочеться висловити керівнику проекту та керівнику суботньої школи образотворчого мистецтва в м. Спліт - пані Євгенії Бахтігареєвій за її відданість, невтомну працю та віру в силу дитячої творчості. Завдяки її зусиллям виставка стала справжнім святом мистецтва, подарувала усім відвідувачам неповторні емоції та залишила незабутній слід у серцях як гостей, так і самих митців.

Ця подія вкотре продемонструвала, що навіть у складних умовах мистецтво здатне не лише переживати, але й розвиватися, допомагаючи дітям виражати себе і знаходити нових друзів. Виставка "Україна - Хорватія" стала символом підтримки, надії та непохитної сили духу українських дітей, які продовжують мріяти, творити і вірити у краще майбутнє.

Автор тексту: Тетяна Павлюк

Фото: Євгенія Бахтігареєва

PREDSJEDNIK SAVJETA NA DANIMA NACIONALNIH MANJINA GRADA ZAGREBA

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Tibor Varga sudjelovao je na manifestaciji „Dani nacionalnih manjina Grada Zagreba“ koja je održana 29. rujna.

Na manifestaciji „Dani nacionalnih manjina Grada Zagreba“ sudjelovalo je 16 nacionalnih zajednice (albanska, bošnjačka, crnogorska, češka, mađarska, makedonska, romska, slovenska, srpska, bugarska, poljska, rusinska, slovačka, talijanska, turska i ukrajinska) koje su predstavile svoje tradicionalne običaje, nošnje, folklorno stvaralaštvo, glazbeno stvaralaštvo, izdavaštvo, tiskovine te autohtona jela.

U sklopu manifestacije također je održano predstavljanje nastave na jezicima nacionalnih manjina u Gradu Zagrebu (8 nastavnih skupina na 8 jezika).

Ovo je već 11. tradicionalna manifestacija nacionalnih manjina u Gradu Zagrebu koju organizira Koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba.

*Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske
3.10.2024.*

ДЕНЬ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В ЗАГРЕБІ: ТРАДИЦІЯ ЗАЧАРОВУЄ

Наприкінці вересня в центрі Загреба пройшов яскравий День національних меншин, свято чимось схоже на карнавал... Це промовистий урок толерантності в місті, на гербі якого зображені широко відкриті двері середньовічної фортеці.

Як завжди, представники різних меншин, вдягнені у різноманітні національні костюми, зачаровували колоритом і позитивними емоціями. На Зріневцу лунали пісні і струїлися аромати національних страв. Без сумнівів, одним з найпопулярніших стендів був український. Черга за смачною їжею, яку від душі приготували господині Української громади міста Загреба, була довгою...

Єдність як на долоні

Координація рад і представників національних меншин м. Загреба організувала це барвисте свято в одинадцятий раз, об'єднавши в самісінькому центрі хорватської столиці представників різних народів. Безумовно, для загребчан і гостей столиці це чудовий спосіб щороку "як на долоні" споглядати і пізнавати культуру загребських меншин.

За даними останнього перепису населення, у Загребі проживають представники 22 національних меншин, які складають близько 4% населення міста. З них на

святі було представлено 16 меншин, серед яких українська, польська, італійська, чеська, албанська, боснійська, русинська, угорська, словенська, македонська, словацька та інші.

На відкритті заходу до гостей звернулися депутат Хорватського Сабору і голова Координації Армін Ходжич, голова Ради з питань національних меншин РХ Тібор Варга та заступник мера Загреба Лука Корлает.

Відкриваючи захід, Тібор Варга сказав: «Я радий, що цей захід відбувається з року в рік. Рада національних меншин Республіки Хорватія є центральним органом меншин і цього року ми фінансуємо понад 1200 програм по всій Хорватії. Ми знайомимося з традиціями меншин через культурну творчість і національну кухню, що об'єднує населення більшості і національні меншини».

«Для нас надзвичайно важливо, що в часи, коли небезпека, конфлікти та непорозуміння є повсюдними, ми святкуємо на Зріневцу прямо протилежне: єдність та єдність, - зазначив гість свята Лука Корлает, заступник міського голови Загреба. - Наше місто формували люди різних націй: австрійці, німці, євреї, італійці... і, звичайно, хорвати. Отже Загреб - це місто багатой культурної спадщини та унікальної краси, а День меншин підкреслює його багатокультурність і багатонаціональність завдяки насиченій програмі».

Гастрономія, співи і покази мод

Кожна національна меншина представила на святі свої традиційні звичаї, костюми, фольклор, автохтонні страви, а також друковану продукцію.

Безумовно, головна «фішка» свята – знайомство з гастрономією різних частин Європи. Національні страви, приготовані за оригінальними рецептами і зібрані в одному місці, можна скуштувати тільки тут, на цій маніфестації, тому багато загребчан з року в рік традиційно з радістю приходять на цей велелюдний захід.

На українському стенді, створеному господинями Етнографічної секції Української громади міста Загреба, в цьому році смакували кількома видами українського борщу, налисниками, канапками з баклажанною ікрою і перетертим салом, ароматним узваром та ін. Було дуже апетитно і ефективно: бажаючі питали рецепти і залишали невеличкі донати на підтримку України.

Розпочалася програма «карнавалу» меншин виступом духового оркестру ZET і продовжилася показом національних костюмів. Українці представили свій національний одяг двома образами: жіноче автентичне польське вбрання XIX століття з власної колекції продемонструвала Анна Лотиш-Делібаш, а сучасний колоритний козацький образ втілив Ігор Єрьомін.

У Музичному павільйоні на Зріневаці оптимістично і неперевершено виступив ансамбль "Щедрик" Музичної секції Української громади міста Загреба під художнім керівництвом Олени Коновалової-Штефаніч. Музичні твори, виконані в прекрасній акустиці Музичного павільйону з достойним технічним супроводом, викликали щирі овації присутніх гостей маніфестації. Оцінити репертуар «Щедрика» можна буде також 31 січня 2025 року на головній сцені Загреба - в концертному залі Ватрослава Лісінського, де планується гуманітарний концерт за організації Української громади міста Загреба з метою збору коштів на допомогу Україні.

Ксенія Мелешко

NASTUP DJEČJE PLESNE SEKCIJE UKPD „UKRAJINA“ U BUKOVLJU

Članovi dječje plesne sekcije Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ iz Slavenskog Broda uspješno su nastupili 1. listopada 2024. godine u Svečanoj dvorani Bukovlje na zabavi koju je organizirala Udruga umirovljenika Općine Bukovlje povodom obilježavanja Međunarodnog dana starijih osoba.

Ova aktivna udruga umirovljenika brine o svom članstvu, organizira putovanja, obilježavanje značajnih datuma, druženja s drugim umirovljenicima i svima željnim zabave pa je tako bilo i ove godine.

U veoma bogatom kulturno-umjetničkom programu u kome su sudjelovali i najmlađi članovi slavonsko-brodskog društva „Ukrajina“, svi nazočni su imali priliku uživati a najmlađi sudionici programa su bili pravo osvježenje za umirovljenike i njihove goste te izmamili srdačne osmijehe na njihova lica. Najmlađi članovi UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod predstavili su prekrasan domoljubni ples uz lijepu pjesmu „Perlyna Ukrajina“ što u prijevodu znači „Biser Ukra-

jina“ za koju je tekst i glazbu napisao najpoznatiji suvremeni ukrajinski pjevač, miljenik ukrajinske publike Oleg Vynnyk (ukr. Олег Винник). Prekrasna melodija pjesme i vrlo zanimljiv tekst koji iskreno prenosi ljubav prema rodnoj zemlji Ukrajini je dobar odabir za izvedbu dječjeg plesa pogotovo u vrijeme kada se Ukrajina bori za svoju neovisnost i slobodu. Ovim su plesom sa širokim žuto-plavim trakama u rukama mali plesači pokazali svoju ljubav prema ukrajinskom plesu i ukrajinskoj kulturi. Dok riječi pjesme: „S nebesa svetih prozirno plavih pala je zvjezdana suza i nastao je biser, njegovo ime je Ukrajina. Ukrajina ti si naš biser i jedna jedina si na cijelom svijetu“ razumjeli su čak i oni koji ne znaju ukrajinski jezik i koji su toplim dugotrajnim pljeskom podržali najmlađe plesače.

Nakon programa uslijedila je večera, druženje, pjesma i ples čime su umirovljenici pokazali još jednom kako zaista nije bitno koliko je godina u tvom životu, već koliko je života u tvojim godinama.

Nikola Zastržni

ĐAKON ROBERT ČABRAJA ZAREĐEN ZA SVEĆENIKA KRIŽEVAČKE EPARHIJE

U subotu, 19. listopada u grkokatoličkoj župnoj crkvi Rođenja Presvete Bogorodice u Kaniži, mons. Milan Stipić tijekom svečane arhijerejske liturgije sv. Ivana Zlatoustog, zaređio je za svećenika Križevačke eparhije đakona o. Roberta Čabraju molitvom posvećenja i polaganjem ruku na njegovu glavu.

Uz biskupa Milana i ređenika Roberta Čabraje, liturgiju su služili grkokatolički svećenici o. Andriy Luchyn, domaćin i župnik u Kaniži; o. Aleksandar Hmilj, župnik u Slavskom Brodu; o. Oleg Zakaljuk, župnik u Vukovaru i Rajevu Selu; o. Ljubomir Sturko, župnik u Osijeku; o. Igor Sikora, župnik u Piškorevcima; o. Orel Zakaljuk, župnik u Prnjavoru (BiH), o. Franjo Sitnik, župnik u Derventi (BiH), o. Ivan Ljiskij, župnik u Lišnji (BiH); o. Miroslav Krnješin, grkokatolički vikar za BiH i župnik u Banjaluci; o. Nenad Krajačić, župnik u Zagrebu i ravnatelj Caritasa Križevačke eparhije; o. Miroslav Barničko, župni vikar u Zagrebu; o. Marjan Jeftimov, župnik Jastrebarskog i dekan žumberački; o. Andrej Prihoda, župnik u Devetini (BiH); o. Ivan Skalivskyi, župnik župe Metlika u Sloveniji, o. Livio Marijan, katedralni đakon u Križevcima; te rimokatolički svećenici: vlč. Ivan Tolj, župnik u Gornjoj Močili (BiH), ređenikov kum; preč. Mladen Kalfić, kancelar Vrhbosanske nadbiskupije i župnik u Novom Selu (BiH); fra Ante Tomas, gvardijan Franjevačkog samostana na Plehanu (BiH); mons. Pero Zeba, umirovljeni svećenik Riječke nadbiskupije; vlč. Josip Čabraja, umirovljeni svećenik, ređenikov stric; vlč. Filip Maršić, župnik u Boči (BiH), vlč. Božo Odobašić, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije; fra Ivica Kyril Pavlović, župnik u Svilaju (BiH); vlč. Mato Janjić župnik u Poljancima (BiH); vlč. Đurica Pardon, župnik u Čepinu; vlč. Robert Farkaš i vlč. Krešimir Čutura, župnici iz Slavenskog Broda; vlč. Davor Tomić, župnik RKT župa Kaniža i Šumeće; vlč. Marko Martić, župnik iz Sibinja; te vlč. Josip Vuksanović, župni vikar slavnskobrodске župe Gospe Brze Pomoći.

Robert Čabraja rođen je 16. ožujka 1977. godine u Slavskom Brodu, od oca Zvonka i majke Mande, rođene Dujmić. Do svoje 14. godine živio je s roditeljima, starijim bratom

i mlađom sestrom u Novom Selu, općina Bosanski Brod u Bosni i Hercegovini. U Novom Selu je završio osnovnu školu, te po završetku škole pohađao Nadbiskupsko sjemenište "Zmajević" u Zadru, kao svećenički kandidat Vrhbosanske nadbiskupije. Godine 1995. je maturirao i upisao teološki studij u Sarajevu. Nakon odslušanijh i položenijh osam semestara, upisao je Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu, gdje je diplomirao 2001. godine. U Zagrebu je upoznao svoju sadašnju suprugu Ivanu, rođenu Brijačak, grkokatolkinju koja je također pohađala i završila studij teologije. U braku su dobili četvero djece: Zvonimira 2001., Blaža 2004., Magdalenu 2008. i Anu 2014. godine.

18. svibnja 2014. zaređen je za prvog trajnog đakona Vrhbosanske nadbiskupije u rodnoj župi Presvetog Srca Isusova u Novom Selu. On i supruga trenutno rade u Slavskom Brodu kao vjeroučitelji u osnovnoj školi. O. Robert radi s djecom s posebnim potrebama. Godine 2022. uz odobrenje pape Franje, promjenom obreda je postao klerikom Križevačke eparhije. Već više od dvije godine aktivno sudjeluje kao đakon u liturģijskom i pastoralnom životu grkokatoličke župe Uzvišenja Svetog Križa u Slavskom Brodu i drugim okolnim župama.

Osim obitelji, mnogobrojnih rođaka, prijatelja, poznanika i vjernika oba obreda, obredu ređenja nazočili su gradonačelnik Grada Slavenskog Broda Mirko Duspara, Dubravka

Knežević, pročelnica Upravnog odjela za poslove župana i Županijske skupštine Brodsko-posavske županije, te članovi folklornih društava iz Kaniže i Slavanskog Broda odjeveni u tradicijske ukrajinske narodne nošnje.

U svojoj homiliji mons. Milan Stipić je pored tumačenja teksta iz Lukina evanđelja o Isusovom izlječenju sina rimskoga časnika, naglasio da je ređenik o. Robert svojom jednostavnošću i ljubavi prema Crkvi i Kristu pokazao da je dostojan primanja svećeničkoga reda i da sve nas raduje što se na ovaj način pokazuje zajedništvo Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Galicijana i Slavonaca te zajedništvo Katoličke Crkve istočnog i zapadnog obreda na ovom prostoru. Na ovaj način pokazujemo kako smo svi jedno u Kristu, a istočna, to jest grkokatolička Crkva je veliko bogatstvo Hrvatskoj i hrvatskom narodu i Katoličkoj Crkvi u cijelom svijetu.

Ređeniku je vladika Milan uputio riječi poticaja i ohrabrenja i naglasio da mu svi želimo da živi iskrenu kršćansku vjeru i da bude svijetli primjer istinitog kršćanina u ovome svijetu. Rekao je da će pred njim biti mnogi izazovi i da nikada ne posustaje jer treba znati da je Krist s njim i da smo mi s njim, njegova nova obitelj, svećenici i vjernici Križevačke eparhije. Istakao je da je s ljubavlju prihvatio bizantsko-slavenski obred te da ga čuva i njeguje u svom životu i pokazuje ga ostalima kao veliko blago Kristove Katoličke Crkve i neka mu sveti Ivan Pavao II., koji je njegov obiteljski zaštitnik, bude primjer služenja i apostolata.

Na kraju liturgije prigodnim riječima obratili su se župnik u Kaniži o. Andrij Lučin kao i o. Aleksandar Hmilj, župnik

u Slavanskom Brodu koji je pastoralno vodio o. Roberta posljednje dvije godine.

Po završetku liturgije neojerej Robert se zahvalio svima, supruzi Ivani i djeci, odgajateljima, profesorima, svećenicima, kardinalu Vinku Puljiću, svom nekadašnjem nadbiskupu te vjernom narodu oba obreda i svima je podijelio svoj neojerejski blagoslov.

Nakon liturgije ispred crkve u Kaniži bilo je bratsko druženje uz mnogobrojne uzvanike a potom nastavljeno u Slavanskom Brodu na zajedničkom ručku uz prigodan program u kome su se obratili mnogi uzvanici svojim prigodnim govorima uz čestitke i podršku o. Robertu i nastupom folklorne sekcije mladeži Ukrajinskog kulturno prosvjetnog društva „Ukrajina” iz Slavanskog Broda.

Nikola Zastržni

SVETKOVINA POKROVA PRESVETE BOGORODICE U BUKOVLJU, NAJSTARIJOJ GRKOKATOLIČKOJ CRKVI U HRVATSKOJ

U nedjelju, 29. rujna 2024. godine u najstarijoj ukrajinskoj grkokatoličkoj crkvi u Republici Hrvatskoj, u Bukovlju pored Slavanskog Broda, svečanom svetom liturgijom je proslavljen blagdan ili župni god Pokrova Presvete Bogorodice koji se po grkokatoličkom kalendaru slavi 1. listopada. Ovaj blagdan jedan je od najcjenjenijih blagdana i često se još naziva „Posredovanje“ ili „Sveti zagovor“. Središnje svečano liturgijsko slavlje u Bukovlju predvodio je dekan slavonski i župnik u Lipovljanima o. Nikola Stupjak. Za oltarom su uz dekana Nikolu suslužili domaći župnik o. Aleksandar Hmilj, župnik u Kaniži i Šumeću o. Andrij Luchyn a posluživao je đakon Robert Čabraja koji je održao i veoma

nadahnutu propovijed posvećenu majci, Presvetoj Bogorodici. Nakon euharistijske službe uslijedilo je pomazanje (ukr. миропомазання), posvećenje svetim uljem i kušanjem beskvasnog kruha.

Dan Pokrova Presvete Bogorodice je jedan od najstarijih blagdana i smatra se jednim od najcjenjenijih u kršćanstvu i ima prilično zanimljivu povijest iza sebe. Obilježavanje blagdana počelo je u 10. stoljeću. Prema legendi, Carigrad su opkolili neprijatelji. Stanovnici grada okupili su se u hramu i počeli moliti Presvetu Bogorodicu za spasenje. Među vjernicima bio je i ugodnik Božji - sveti Andrija Jurodivyy, kao i njegov učenik sveti Epifanije. Stajali su ispred ikonostasa i sa suzama se molili za spas grada i zemlje. Odjednom, podigavši oči k nebu, ugledali su Prečistu Djevicu okruženu anđelima, prorocima i apostolima. Pokrila je ljude svojim velom (мафорія, омофор) i molila se s njima i grad je bio spašen. Sam naziv blagdana je povezan s nazivom dijela odjeće Presvete Bogorodice - glavnog vela. Blagdan Pokrova Presvete Bogorodice s pouzdanjem se može nazvati blagdanom Djevice Marije - naše duhovne Majke. Ovaj blagdan ukazuje na važnu značajku njezina duhovnog majčinstva – milosrđe.

Na blagdanskoj svetoj liturgiji bio je nazočan veliki broj vjernika, grkokatolika i rimokatolika te njihovih gostiju.

Svetu liturgiju pjevanjem su, na ukrajinskom i hrvatskom jeziku, zajedno sa članovima crkvenog zbora i svih prisutnih vjernika predvodile časne sestre Reda svetog Bazilija Velikog iz samostana u Slavonskom Brodu. Ove godine, kao i prethodnih, domaćini su unatoč hladnom i kišovitom vremenu organizirali svečani ručak poslije liturgije, pod šatorom u crkvenom dvorištu. Na jelovniku su između ostalih delicija bile i piroge - ukrajinski „вареники“ koje su napravile sudi-

onice na radionici „Izrada piroga – varenyka“ održanoj u pastoralnoj dvorani grkokatoličke župe Uzvišenja Sv. Križa u Slavonskom Brodu. Za zajedničkim stolom pored svećenika, vjernika oba obreda i časnih sestara bile su i raseljene osobe iz Ukrajine koje redovito dolaze na svetu liturgiju i koje su svoje utočište, mirno nebo i ljubav domaćih ljudi pronašli u ovom pitomom kraju Slavonije u Republici Hrvatskoj.

Nikola Zastrižni

VLADIKA MILAN STIPIĆ PREDVODIO GRKOKATOLIČKO HODOČAŠĆE GOSPI BRZE POMOĆI U SLAVONSKOM BRODU

U večernjim satima, 8. listopada 2024. godine, u svetištu Gospe Brze Pomoći u Slavonskom Brodu grkokatolici iz Kaniže, Šumeća, Sibinja, Gornjih Andrijevac, Bukovlja i Slavnskog Broda su se okupili na svoje tradicionalno godišnje hodočašće presvetoj Bogorodici. Grkokatolici iz grada i okolnih sela redovito pohode ovo poznato brodsko svetište koje okuplja vjernike svakog "osmog" u mjesecu. Pored toga, grkokatolički svećenici godinama pomažu pri ispovijedi uvijek brojnih hodočasnika iz svih krajeva. Već nekoliko godina organizirano je i hodočašće vjernika grkokatolika sa ovih prostora. Ove godine bilo je veoma svečano s obzirom da je brodsko svetište pohodio vladika križevački mons. Milan Stipić i služio arhijerejsku (biskupsku) liturgiju sv. Ivana Zlatoustog koja je posebno svečana. Liturgija sv. Ivana Zlatoustog je ujedno i prigoda svim prisutnim hodočasniciima doživjeti euharistijsko slavlje prema bizantsko-slavenskom obredu na hrvatskom jeziku uz pjesme na ukrajinskom jeziku, predvođenim sestrama Reda svetog Bazi-

lija Velikog iz slavnsko-brodskog samostana. S vladikom Milanom Stipićem, za oltarom su suslužili domaći svećenici o. Nikola Stupjak, dekan slavnski i župnik iz Lipovljana, o. Andrij Lučin, župnik iz Kaniže, domaći župnik iz Slavnskog Broda o. Aleksandar Hmilj, gosti i ispovjednici o. Andrej Prihoda, župnik iz Devetine (Bosna i Hercegovina), o. Miroslav Barničko župni vikar iz Zagreba, o. Andrij Nedostup, svećenik Ukrajinske grkokatoličke Crkve iz Kazakstana, don Slavko Ivoš, župnik s otoka Silbe (Zadarska nadbiskupija) te dvojica đakona o. Antonije Pajić i o. Robert Čabraja. Posluživali su bogoslovi Križevačke eparhije i domaći ministranti. Svi prisutni vjernici imali su prigodu za svetu pričest pod obje prilike, samo pod prilikom kruha (hostijom posvećenoj u toj istoj liturgiji-misi) i pod obje prilike sa kruhom i vinom. Praksa pričesti pod obje prilike bila je dugo u Crkvi prisutna, a u istočnim se crkvama zadržala sve do danas.

U svojoj homiliji, vladika Stipić je sve okupljene pozvao da se utječu presvetoj Bogorodici kao što djeca prirodno trče majci u svim kušnjama i nedaćama života te da nasljeđuju njezina Sina, Gospodina Isusa Krista, čije Evanđelje treba svakome kršćaninu svakoga dana biti u mislima, na ustima i u djelima. Marija je doista majka od spremne, brze pomoći bez oklijevanja. Ona i nas poziva da se stavimo na službu Gospodinu.

Na kraju liturgijskog slavlja i hodočašća, domaćin o. Aleksandar Hmilj se srdačno zahvalio župniku vlč. Anđelku Cindoriju upravitelju župe Gospe brze pomoći i svetišta na mogućnosti organiziranja hodočašća i grkokatoličke liturgije te na podršci grkokatoličkoj zajednici na ovim prostorima i toplom, bratskom gostoprimstvu domaćih župljana i suradnika.

Nikola Zastrižni

**"BOJE JESENI" NA NASTAVI UKRAJINSKOG JEZIKA
U OŠ ANTUN MATIJA RELJKOVIĆ BEBRINA**

